

Rigsdagstidende.

1860. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 174.

Elleve Session.

55de Møde.

Mandagen den 5te Marts, Kl. 7 Aften.

(Fortsat.)

Tscherning (forts.): Jeg kommer under § 18 til at behandle et af de Spørgsmaal, som i en lang Række af Aar har givet Anledning til Tvivlsmaal og Strid. I den tidligere Tid, før Udskiftningen, tør jeg sige, at det var i Almindelighed afgjort, at Landgilden stod fast, at den var uroffelig. Derimod er det ganske vist, at dengang var Hovretiet bestemt, eller at man dog var i en Overgangstilstand for at faae det bestemt. Hovretiet blev senere bestemt, eller der blev dog senere hentydet til at bestemme det, uden at der endnu dengang var givet nogen Bestemmelse, som indrømmede en Forøgelse af Landgilden. Derimod blev det fastsat, at Hovretiet ikke mere maatte forøges; den Affindelse, man engang var kommen til, skulde staae fast, og altsom Godtgjørelsen eller Affindelsen for Hovretiet gik mere og mere over til at være en simpel aarlig Ydelse i Sæd eller Penge, kom den til i en væsentlig Skikkelse at falde sammen med Landgilden. Smidlevitid er i de senere Aar Landgilden bleven betragtet som Gjenstand for Forandring, som fuldkommen fri til contractmæssig Afgjørelse mellem Jorddrootten og Fæstere. Det er naturligt, at naar Indfæstningen er fri, vil det være væsentligt at fastsætte de aarlige Afgifter; men naar Indfæstningen derimod reguleres paa en eller anden Maade, kan man ogsaa vende tilbage til at fastsætte Landgilden.

Spørdan er det steet, at Landgilden kom til at blive bevægelig? Da Udskiftningen skulde foregaae, savnedes der den fornødne Capital hos Landalmuen selv til at bringe Udskiftningen til veie eller til at bære de Udgifter, der vare forbundne dermed; Regjeringen opmuntrede derfor Jorddrotterne, Godsbesidderne til ved Udsælg at fremme Udskiftningen, og gav dem da Tilladelse til at indvinde disse Udgifter gjenneim en forøget Landgilde. Nu har det altid været min Mening, og det var en dengang af Mange forsvaret Mening, at saaledes maatte det forstaaes. Men i de senere Aar har især de juridiske Mænds Fortolkning, og jeg troer ogsaa Dommeres, bragt det derhen til, at denne Bestemmelse, som synes saa klar og tydelig kun at angaae en Forøgelse een gang, nemlig ved den første Indfæstning, der stete efter Udskiftningen, nu er bleven anseet anvendelig paa de almindelige Tilfælde. Jeg foreslaaer nu at komme ikke absolut tilbage til en fast Landgilde, men tilbage til et saadant System, at Landgilden kun kan forøges i Forhold til, som Jorddrootten bidrager til, at Fæstestedet binder i Værdi, enten derigjennem, at han lader Brugerens forbedre, og godtgjør disse Forbedringer, ikke med deres fulde Beløb, men med en vis Deel, eller derved, at han ligefrem gjør Udlæg paa Stedet. — § 21 fremstiller den Maade, hvorpaa jeg har søgt at opfatte Indfæstningen. — § 22 er ligeledes et Forsøg paa at haandhæve den, jeg troer af de Fleste anerkjendte, sædvansmæssige Tilstand, at Fæstesteder gaae fra Forældre til Børn eller Svingerbørn, at fastholde den i Loven, uden dog